

Ekoskolu pārtikas programma “Ēdam atbildīgi”

Īsumā par projektu

„Ēdam atbildīgi!” ir starptautiska, uz rīcību orientēta mācību programma Ekoskolām, kas aizsākās EYD 2015 (Eiropas attīstības gads 2015) ietvaros un turpināsies arī turpmāk kā neatņemama Ekoskolas programmas sastāvdaļa.

Projektā piedalās deviņas Eiropas valstis - Bulgārija, Horvātija, Čehija, Latvija, Malta, Polija, Rumānija, Slovākija un Slovēnija.

Aizvien svarīgāks kļūst jautājums gan par to, kādu iespaidu uz mūsu veselību, vidi atstāj pārtika, ko ēdam, gan arī par pārtikas sadalījumu pasaulē - tās trūkuma un pārprodukcijas paradoksu. Sākot apzināties atbildību par savu ķermeni, arī skolēni var sākt aizdomāties par pārtikas ietekmi uz vidi un cilvēku. Tā kā pārtika ir viena no mūsu pamatvajadzībām, šis temats ir nesaraujami saistīts ar daudzām vides tēmām, kuru skatīšana caur pārtikas prizmu veicina sistēmisku domāšanu un ilustrē to, kā pārtika ietekmē vidi, mūsu veselību un arī sociālos jautājumus globālā mērogā.

Caur dažādām aktivitātēm un izglītojošiem materiāliem, programma informēs par globāliem izaicinājumiem un to nozīmi vietējā līmenī - reģionā, pilsētā vai ciematā. Tā veicinās izpratni par efektīvu resursu izmantošanu, bioloģisko daudzveidību, klimata pārmaiņām, cilvēktiesībām un godīgu tirdzniecību; par šķietami attālinātām tēmām, kuras mēs varam ietekmēt pozitīvi vai negatīvi, mainot savus ēšanas paradumus.

Projekta īstenošana

- Pirms programmas īstenošanas tiks organizētas apmācības izglītības iestāžu projekta koordinatoriem
- Tiks nodrošināti metodiskie mācību materiāli un ekspertu konsultācijas
- Būs pieejama datubāze ar mācību procesā noderīgiem resursiem - filmas, grāmatas, publikācijas, kā arī jomas ekspertu profili
- Nepieciešamības gadījumā notiks skolu vizītes, apmācības
- Būs pieejams labās prakses apkopojums projekta mājas lapā
- Notiks sadarbība ar projekta dalībvalstu Ekoskolām

Lai izglītības iestāde pilnvērtīgi iesaistītos programmā, tai jāseko vienkāršam 7 soļu plānam, kas integrēts Ekoskolu programmas metodoloģijā:

1. Komandas izveide (Eko-padome)
2. Pārtikas patēriņa tēmas integrācija mācību procesā. Skolēni no paša projekta sākuma līdz beigām mācās par pārtiku, tās ražošanu, transportēšanu; pārtikas atkritumu samazināšanu, pārtikas drošību un atbildīgu patēriņu.
3. Ēšanas paradumu pārskatīšana gan skolā, gan mājās. Būs jāizvērtē savu paradumu plusi un mīnusi ceļā uz pārtikas atkritumu samazinājumu un ilgtspējīgiem patēriņa paradumiem. Pēc tam jāizvēlas problēmas, kuras vajadzētu risināt.
4. Pārdomāta rīcības plāna sastādīšana.
5. Komunikācija un kampaņas skolās - skolēni savās aktivitātēs cenšas iesaistīt visu skolu - organizē spēles, izstādes, debates, filmu vakarus, kopīgi gatavo ēdienus, piedalās tirdziņos, iesaista skolas ēdnīcu u.t.t.
6. Aktivitāšu uzraudzīšana un novērtēšana.
7. Ēdiena kodekss - skolēni izveidos paši savu kodeksu, kuram sekojot, iespējams izvēlēties pārtiku godīgā un atbildīgā veidā.

Tam sekos plašākas sabiedrības iekļaušana skolu aktivitātēs - sadarbība ar vietējām kafejnīcām vai restorāniem, zemniekiem, tirgotājiem un pašvaldībām, piemēram, Ekoskolu rīcības dienu ietvaros.

Iesaistoties projektā, izglītības iestādei atbildīgi jāizturas pret projekta finansētāju (Eiropas Komisijas) norādījumiem- jāapkopo paveiktās aktivitātes projekta ietvaros, jāiemūžina tās fotogrāfijās, nodrošinot projekta redzamību un atpazīstamību (Pasākumos jābūt informācijai par atbalstītājiem, logo u.tml.).

leguvumi piedaloties

Pedagogiem:

Programma sekmēs un motivēs pedagogus strādāt ar pārtikas tēmu integrētā veidā; būs iespēja uzzināt stāstus, kas slēpjas aiz mūsu ikdienišķā ēdiena, izprast pārtikas nozares dinamiku, emocionāli un pilnvērtīgi, ar sajūtām pieredzēt ēdienu, un paplašināt savu redzesloku - atbildīga pārtikas patēriņa izpratnē neaprobežojoties tikai ar veselīgu dzīvesveidu. Pedagogi spēs iepazīstināt ar tēmu aizraujošā, skaidrā un pozitīvā veidā; viņi būs gatavi aktīvi paplašināt savas zināšanas un padziļināt izpratni par aktuālajiem tematiem, apgūs jaunas iemaņas un paņēmienus, kas palīdzēs savas zināšanas nodot skolēniem.

Skolēniem:

Skolēni gūs zināšanas un motivāciju mainīt savu uzvedību, apzināsies atbildību par savu ķermeni un aizdomāsies par pārtikas ietekmi uz vidi un cilvēku. Nodrošinātā metodoloģija palīdzēs attīstīt kritisko un analītisko domāšanu, līderības un komunikācijas spējas, pašpaļāvību un mācību kompetenci, kas dos iespēju jauniešiem rīkoties - izglītot un ar savu piemēru iedvesmot līdzcilvēkus - citus skolēnus, draugus un ģimeni. Skolēni ne tikai zinās terminoloģiju, apgūs jaunas zināšanas un prasmes, bet arī pieredzēs izaicinājumus un grūtības, un spēs tiem rast risinājumu. Skolēni būs spējīgi patstāvīgi izvērtēt savus ēšanas paradumus attiecībā uz to ilgtspējīgumu. Kopā ar skolotājiem tiks izstrādāts rīcības plāns - kā atbrīvoties no negatīvajiem paradumiem un kā vairo pozitīvos; sastādīts Ēdiena kodekss, kuram sekot. Skolēni aktīvi izmantos sociālos portālus, lai veicinātu atbildīgu ēdiena patēriņu.

Sabiedrībai:

Rezultātā notiks reālas, redzamas, ilgtermiņa pārmaiņas arī pašā izglītības iestādē un tuvākā apkārtnē - skolēni uz rīcību iedvesmos arī savus vecākus un plašāku sabiedrību caur kampaņām, aktivitātēm un informatīvajiem materiāliem.

Finansējums

Katra izglītības iestāde, kas piedalīsies programmā, nepieciešamības gadījumā varēs pretendēt uz vienreizēju atbalstu 150.00 eiro apmērā, ko pēc saviem ieskatiem varēs izmantot, ieviešot Ekoskolu pārtikas programmu. Saņemtais grants var būt arī mazāks vai izņēmuma gadījumā lielāks, ja pārējās iesaistītās izglītības iestādes nepretendēs uz savu grantu vai pieprasīs mazāku apjomu.

Reģistrācija

Projekts tiks īstenots trīs gadu garumā, kopumā Latvijā iesaistot vismaz 100 izglītības iestādes. Noslēdzošā 2017./2018. m.g. varēs iesaistīties 34 izglītības iestādes.

Pārtikas programma turpināsies arī pēc projekta beigām kā neatņemama Ekoskolas programmas sastāvdaļa, iesaistot visas programmā esošas izglītības iestādes.

Reģistrēšanās otrajam projekta gadam notiek šeit - ej.uz/ed-atbildigi

Ar šīs anketas palīdzību tiks atlasītas izglītības iestādes (sākot no PII līdz vidusskolām/gimnāzijām), kuras piedalīsies projekta realizēšanā 2017. /2018. m.g.

Anketas aizpildīšanas termiņš: 28.04.2017

Vides izglītības fonds - www.videsfonds.lv, [www.twitter.com/videsfonds](https://twitter.com/videsfonds)

Ekoskolas - www.draugiem.lv/ekoskolas

Projekta mājaslapa <https://www.eatresponsibly.eu/lv/>

Dokuments sagatavots „Ēdam atbildīgi!” projekta ietvaros ar finansiālu atbalstu no Eiropas Savienības.

Par dokumenta saturu atbild oficiālais projekta partneris un pārstāvis Latvijā - Vides izglītības fonds. Ekoskolu programmas darbību Latvijā atbalsta Latvijas vides aizsardzības fonds.